

Cerambyx scopolii FUESSLY, 1775 (Coleoptera: Cerambycidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej

Cerambyx scopolii FUESSLY, 1775 (Coleoptera: Cerambycidae) in the Wielkopolska-Kujawy Lowland

Marek BUNALSKI¹, Roman WĄSALA²

Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska, Wydział Rolnictwa, Ogrodnictwa i Bioinżynierii UP, ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań;
¹e-mail: marek.bunalski@up.poznan.pl, ORCID: 0000-0001-6969-7625;
²e-mail: roman.wasala@up.poznan.pl, ORCID: 0000-0002-7825-3273

ABSTRACT. Information concerning the occurrence of *Cerambyx scopolii* in the vicinity of the NATURA 2000 area „Dębowa Góra” (NW Poland) has been provided. The significance of this locality has been analysed in the context of the existing data regarding the distribution of *Cerambyx scopolii* in the Wielkopolsko-Kujawska Lowland.

KEY WORDS: longhorn beetle, new data, Northwestern Poland.

Kozioróg bukowiec, *Cerambyx scopolii* FUESSLY, 1775, to jeden z dwóch krajowych przedstawicieli rodzaju *Cerambyx* LINNAEUS, 1758 (Coleoptera: Cerambycidae). Areal jego występowania obejmuje niemal całą Europę, sięgając na wschodzie po europejską część Rosji, Turcję, Kaukaz i Zakaukazie. DANILEVSKY (2020) wymienia go z następujących państw: Albania, Armenia, Austria, Azerbejdżan, Belgia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia (?), Francja, Grecja, Gruzja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa (?), Macedonia, Mołdawia, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rosja europejska, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Syria, Szwecja, Szwajcaria, Turcja, Ukraina, Węgry, Wielka Brytania i Włochy. W Europie uważany jest za najczęściej obserwowanego przedstawiciela swojego rodzaju. Liczba krajowych obserwacji jest jednak relatywnie niska i pochodzi głównie z południowej i zachodniej Polski. Warto również odnotować, że wiele z tych doniesień ma obecnie charakter historyczny (BURAKOWSKI i in. 1990, KURZAWA i in. 2011, GIL 2014).

Choć polska nazwa wiąże kozioroga bukowca z bukiem (*Fagus* L.), to literatura wymienia jako drzewa żywicielskie również: *Acer* L., *Alnus* MILL., *Betula* L., *Carpinus* L., *Cerasus* MILL., *Corylus* L., *Fraxinus* L., *Juglans* L., *Malus* MILL., *Pirus* L., *Populus* L., *Prunus* L., *Quercus* L., *Ribes* L., *Salix* L.,

Sorbus L., *Tilia* L. i *Ulmus* L. (STARZYK 1999). Chrząszcze są aktywne od maja do lipca i spotyka się je w słoneczne dni przy soku wyciekającym z dębów oraz na kwiatach (BURAKOWSKI i in. loc. cit., STARZYK loc. cit.). Z jaj, składanych w szczeliny obumierających drzew, rozwijają się larwy żerujące początkowo pod korą, a następnie w części bielastej drewna (HORION 1974).

Na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej gatunek ten obserwowany jest bardzo rzadko i wykazywany z zaledwie czterech kwadratów UTM:

- WT19: Kolonia Barcikowo k. Jemiołowa (KURZAWA i in. 2011), Stara Dąbrowa w Korytach (BANASZAK 2017), Torzym (BUNALSKI i in. 2020),
- WT38 Świebodzin (NAJBAR 1998),
- WU20 Łagówek (KURZAWA i in. 2011),
- XT50 Skoroszów (KURZAWA i in. 2011).

W trakcie prac monitoringowych prowadzonych 6 czerwca 2021 roku w obszarze NATURA 2000 „Dębowa Góra” (UTM: XU48) zaobserwowano w jego sąsiedztwie dwa osobniki kozioroga bukowca. Chrząszcze przelatowały pomiędzy pniakami po świeżo ściętych dębach, z których wpływał sok oraz przysiadły na leżących na ziemi gałęziach (ryc. 1). Stanowisko obejmowało silnie nasłonecznione wzgórze pokryte pniakami dębowymi będącymi pozostałością po niewielkim zrębie (ryc. 2).

Ryc. 1. Jeden z obserwowanych osobników *Cerambyx scopolii* FUESSLY (fot. R. WĄSALA)

Fig. 1. One of the observed specimens of *Cerambyx scopolii* FUESSLY (photo R. WĄSALA)

Ryc. 2. Stanowisko *Cerambyx scopolii* FUESSLY w sąsiedztwie obszaru NATURA 2000 „Dębowa Góra” (fot. M. BUNALSKI)

Fig. 2. The locality of *Cerambyx scopolii* FUESSLY in the vicinity of NATURA 2000 area „Dębowa Góra” (photo M. BUNALSKI)

Obszar NATURA 2000 „Dębowa Góra” zlokalizowany jest w północnej części Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej przy granicy z Pojezierzem Pomorskim. Choć jest to izolowany obszar leśny to można go uznać za swoisty łącznik pomiędzy wielkopolskimi a zachodniopomorskimi populacjami kozioroga bukowca. W kontekście wzrastającej liczby obserwacji tego gatunku może to być również wskazówka, że warto przejrzeć w sezonie wiosenno-letnim polany w pobliżu starych lasów bukowych pod kątem występowania kozioroga bukowca.

Podziękowania

Autorzy pragną podziękować dr hab. Radosławowi PLEWIE za cenne uwagi merytoryczne oraz wsparcie literaturowe.

PIŚMIENNICTWO

- BANASZAK K. 2017. Stara Dąbrowa w Korytach – ostoja zagrożonej entomofauny. *Bociek, Biuletyn Klubu Przyrodników*, **131** (3): 7-9.
- BUNALSKI M., KONWERSKI Sz., PRZEWOŻNY M. 2020. Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera) Zachodniej Polski. Część 22. Cerambycidae: Cerambycinae. *Wiadomości Entomologiczne*, **39** (2): 13-22.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrząszcze – Coleoptera. Cerambycidae i Bruchidae. *Katalog Fauny Polski*, **23** (15): 1-312.
- DANILEVSKY M.L. 2020. *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 6/1. Chrysomeloidea I (Vesperidae, Disteniidae, Cerambycidae)*. Brill, Leiden. XXVII + 712 ss.
- GIL R. 2014. Nowe stanowisko *Cerambyx scopolii* FUESSLIN, 1775 (Coleoptera: Cerambycidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **33** (2): 156.
- HORION A. 1974. *Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. Band XII: Cerambycidae – Bockkäfer. Überlingen – Bodensee*. XVI + 228 ss.
- KURZAWA J., SZCZEPAŃSKI W., SZCZEPAŃSKI W.T. 2011. Nowe stanowiska *Cerambyx scopolii* (FUESSLY, 1775) (Coleoptera: Cerambycidae) w Polsce. *Acta Entomologica Silesiana*, **19**: 85-86.
- NAJBAR B. 1998. Kózkowate (Coleoptera: Cerambycidae) Ziemi Lubuskiej. *Przegląd Przyrodniczy*, **9** (4): 49-75.
- STARZYK J.R. 1999. Rola kózkowatych (Coleoptera: Cerambycidae) w ekosystemach leśnych oraz ich znaczenie gospodarcze. *Sylvan*, **143** (11): 5-21.

Wpłynęło: 8 lutego 2024
Zaakceptowano: 20 marca 2024